

FOIA ENCICLOPEDICA LITERARA. APARE IN FIECARE LUNA DE DOUE-ORI

Prețul abonamentului:

Pentru Aus'ro-... 1 corone
Pentru Români... 6 franci

PROPRIETAR ȘI REDACTOR:

IOAN BACIU
pacoș.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiunile de prest'e tot anul (de 24 ori)
tot după 50 cuvinte cu litere garmond se compuță 1
coronă, e e i litere mai grose duplu.

De anul nou.

... Cum trec, dispar din lume tôte
Și se cufundă în voian,
Și vremea își urmeză cursul...
Și erăși a trecut un an!!
Un an de lupte și de patimi
De suferinți și fericiri...
In urma lui abia remâne,
Dor o comóră de amintiri...!

Câte iluzii spulberat'o
Și anul care s'a sfârșit.
Câte nădejdi au fost legate
De el și nu le-a împlinit;
Și câte inimi sbuciumate
Balsam durerii-au așteptat,
Căți ochi găsit-a plini de lacrimi
Și tot în lacrimi i-a lasat?!

Căci lumea și viața-ntreagă
E ca o mare de amar,
Și picurii de fericire
In valurile ei dispar...
Iar inimii de fericire
S'o amagesci dece-i mai spui...?
Căci cumpenită cu durerea
In lume fericire nu-i!

Și totuși ce frumoasă-i viața...
După cumplitele-i dureri
Ce dulce ni-se pare clipa
De fericiri și mângăieri!
Din ceasul nașterii viața
Ni-e scumpă, dragă, o iubire,
Și iubirem la suferințe
Numai și numai se trăim!!

Prea vieții hotărîtă scara
Noi ne pornim in cetinel
Și an de an, fără repaos
Urcăm cu greu câte-un fuștel.
Orî cât de grea ni-e viața,
Noi o purtăm cu drag și dor:
Trecând un an plin de speranțe
Urcăm fuștelul riiter!!

Bine-ai venit dară pre lume
An nou, cu drag te-am așteptat,
Anul cel vechiu de suferințe,
L'am îngropat și l'am uitat!
Ađi tu ne ești nădejdea'ntregă,
Tu ne ești idolul slărit.
Cu-ncredere privim la tine:
Bine-ai venit... bine-ai venit!!!

Emilian

B E Ţ I A.

Nu e făptură pe pământ mai măreţ şi mai minunată de cât omul. Ce minte mai ageră şi mai încăpătoare de cât a lui? Animalul cel mai deştept abia îşi aduce aminte ca prin vis de ziua de ieri şi nici prin gând nu-i trece că după aţă vine mâne. Trăsece cu clipa care zboară şi pierе fără să se întrebe de restul său, de al fiinţelor ce l-au înconjurat şi de al lumii în care s'a născut. Omul nu uită trecutul, vede departe în viitor şi caută se-şi lămurescă şi firea lui şi fiirea din afara de el.

Ce fiinţa mai chipeşе, mai falnică şi mai frumoasă de cât densul! Statura lui mandră şi dreaptă îi spune ca el este regele atator vietăţi, care se lărăse pe pământ sau se încovoie cu capul plecat, ca nişte roabe înaintea lui.

Când omul se adăncеse în gânduri, când grigile vieţii şi dorul de isbândă îl îmboldesc la munca şi la luptă, cu respect te opresci fără voie, învetea lui, ca înaintea unei icone, aşа de împodobit de raze, şi se pare chiptul lui serios. Eş când risul vesel şi gluma isteacă îi luminează faţa, ce seninătate şi răcoră îi străbate sufletul. Par'că veđi risipindu-se norii de pe fruntea munţilor şi soarele dimineţei aurind holdele bogate.

Numai omul are darul nepreţuit de a-şi arăta într'un graiú desluşit, ce simte şi ce gândescе. Uitaţi-vă la cele-lalte fiinţi. N'or fi simţind şi ele trecând prin capul lor, păreri, fie cât de întunecate? Dar sunt mute. Sufletul lor care abia licăresce mijind în lume ca după somn, nu se arată limpede în cuvinte, cu şir şi cu rost. Animalul mugeşte, sberă, urlă, geme, nu vorbesce. Da nu e făptură pe pământ mai măreţ şi mai minunată de cât omul; nu e alta mai chipeşе, mai falnică şi mai frumoasă şi numai el are darul cuvintului.

Ce jale grea te apasă dar, când veđi pe acest rege al pământului că se face una cu toate dobitocele de rând! Cine e fericitul care n'a întâlnit nicădată în viaţa lui chipul domnesc şi mandru al omului schimonosit de stricăciunea beţiei într'o pocitanie hădă şi desgustătoare? Numai stă drept şi arătos ca un stăpănitor, se încovoie ca un rob nemernic, şovăie ca un copil neverstnic, cade ca un stărb lipsit de viaţă. Ochii lui deştepti şi vii dormiteză stinşi şi împăenjeniţi. În luminele lor zăresci mai multă minte de cât în a unui bou. Icona sfântă a figurii lui, făcută după semănarea lui Dumneđeu, s'a stricat, e numai o măzgălitură. Cine a mánjit'o ast-fel pe obraz, pe

nas cu văpşele stacojii? Ce de rău şi-a bătut joc de dinsa, încondeind'o ca se nu mai semene a om? Se întrebi, ce lig-hioaie o fi astă făptură ciudată, care nu e nici om, nici animal? În loc se vorbescă, gângănescе. Gura lui flecară bolboroseşte sumete fără legătură, fără interes sau fără judecată. Dar şi un copil ar grăi mai romănescе. Tot ce ştie, se şterge din minte. Tot ce plănua se ascunde în întuneric. Uită trecutul şi numai zăresce de loc în viitor. Nopte şi haos e în capul lui, haos şi noapte se întinde şi peste lumea lui. Din om a ajuns ne-om. Nu mai vede, nu mai pricepe. Injura, răcnescе, bate, fură, ucide. E turbat! Negreşit sănatos nu e. Cine e treaz să se dea în lătură şi se'l ocolescă! Bola lui e grozavă. Ca mâne o se-l vedeţi în spital ori în puscărie. — Sărăcul! Şi ce blestem pe neamul lui! Din sângele beţivului es copiii stricaţi, porniţi la beţie şi la fapte rele, ursiţi a trece şi dăşit prin cărciumă, ca se ajungă tot la spital sau la ocnă. E un blestem care prigonescе până la al 9-lea neam, până la cea din urmă odraslă! Strănepoţii ispăşescе în jalnică ticăloşie greşelele strămoşilor loviţi de păcat! Nici praful nu se alege de traiul lor, de casa lor, de neamul lor. Afurisită le este sortea şi truda şi agonisela. Nimic nu se prinde, ca putregaiul se dărămă tot ce se înfiripează o clipă din ostenele lor.

Duşmanii ai omului sunt dar toţi aceia cari pun înaintea slăbiciunilor omenesci, ispita rēului, momeala păcatului. Duşmanii ai omului sunt toţi aceia cari au puterea şi datoria de a îndepărta ispita, de a strivi păcatul, şi nu fac asta!

Duşman e cărciumarul care otrăvescе ca se trăiască luând banii muncii ai altuia ca se'i dea în schimb bola şi perzania ruşinosă.

În tesgheaua negustorului de spirt, bieteles jertfe îşi grămădesc obolul vieţii lor pierdute, inspăimântaţi de nenorocirea ce ne ameninţă neamul şi ruşinaţi de ticăloşia ce aduce peste densul beţia, o mână de omeni s'au legat se lupte în contra rēului „Liga” lor, cu o ţintă aşа de vrednică de laudă, pornescе din iubirea de ţară şi din respectul de om. Cine îşi iubescе neamul, şi cine vede în om, ceva mai mult de cât o viaţă, va întinde grabnic mâna cu frăţie acestor luptători şi se va lega cu sufletul seu, se le fie tovarăş de luptă, dupa puteri, în ori-ce loc şi împrejurare s'ar afla.

I. Găvănescu.

Prof. universitar din Iaşi.

La inceputul Seclului XX.

Ce Sorte-ţi profetescе, trecutul teu, Române,
Pre pragul unui Secul, ce astăzi s'a născut?
Dac'ai trăit Tu astăzi, trăi-vei Tu şi mâne?
Spiritul lumii, grósnic, etern, nepriceput,
Custava-a Ta viaţă şi nume cunoscut? —
Şi dacă trăesci astăzi, — nu cumva eşi aprópe
De Demonul perirei, duşman neîntrecut,
Ce sci fără de milă popóra se în grópe:
Să-n nece-alor fiinţă în marea de potópe ?!

Dar' nu móre egrotul, ce-şi trage a s'a bolă
Prin díle de durere, mereu suspinător —
— De câte ori nu móre Cel tare, şi se scólă
Din patul vescedirii, Cel slab, pătimitor?
O! Musă obidată, cu suflet plângător,
Ce lungă epopee poţi scrie şi compune, —
Ce acte complicate în spirit lugitor
Din marea traghediă, în câte-o Naţiune
Mereu pre Scenă luptă cu Sortile nebune!...

Pre cum are tot omul a s'a grea traghediă
Cu acte ne-nţelesе. Exod neresolvat:
Aşa şi Tu Române, popor plin de tária

Menit eşti în viaţă să treci ne încetat
Prin scene curioşе şi grele de jucat.
Ci, agera Ta minte şi inima-ţi curată
Amorul pentru ţară fidel şi devotat
Vor sci se-nvingă încă ca şi de altă-dată
A dramei peripeţii şi drama-ntunecată.

Popóre marí, cu fală — s'au stins cu multă jale
Şi-n grópa de perire şi-au pus viaţa lor:
Chiar David cu Iudeii şi Cir, ce-n lupte grele
Supuse Regi şi tronuri şi ţeri cu mult ardor,
O! Babilon puternic, şi tu şi-altéu popor
Peritaţi şi apusaţi ca Sórele-ndeseră...
Ascunsuvaţi voi faţa ca stelele în nori; —
O mână ne vėđută, o mână mult amară
A scris, — a voastră ginte se mórá şi se pérá.

Cambises şi Sesostris — sumeţi ca şi un sóre,
Persia şi Egiptul trecutau, — nu mai sunt!...
Atăta lucru, zólă şi mánuri lucrătóre,
Atătea piramide, colóse, pre pământ
Atătea monuminte şi Temple de cult sánt?!
Ah! Unde e viaţa şi-alor stea de mărire?

Pre 'naltele ruine a gloriei de-orecând
Se vaetă cu spaimă a Umbrei nălcuire,
Acelor, ce zac astăzi în grăpa de perire.

O miă și opt-sute de ani sunt o minune, —
Minune, pentru cine cunoșce pre Român,
Și seie câte rele, urgii și amarăciune
Au inundat viața-i și inima-i din sin;
Gepidii și Avarii cu Turcul cel păgân
Trăgeu în spre-alor locuri, ca vulturii la pradă
Ca lupii în timpul nopții la oi fără stăpân;
Veniau ca roiul veri din toate părți grămadă;
Muria ori ce suflare sub crâncena lor spadă.

Venau ca și fortuna, pre cer, ce se ridica
Tătarul și Mongolul cu fete de Satani. —

Peria norocul lumii și omenii de frică
Cercau asil, scăpare în pesceri suterani,
Și-ar fi deschis pământul sermanii de Sermani!
O! Munți — că n'aveți limba se spuneti de-acele dile,
Carpați și Munți istorici nepoților romani, —
Dar voi stați numai martori de lacrimi casandriile
Cu Rodna, Chiralesiul, — mărete Termopile.

O! Mureș, apă lină și Tisa, apă neagră,
Când merg pre-al vostru termur, păreu de lacrimi vers:
Când merg pre-al vostru termur, o carte mare-ntreagă
Cetese în apa voastră, plângând, ce fugi în mers.
Și nu este inima în carea s'ar fi scers
(Inimă românească) și-n carea să se-n nece
A timpului pomene și-al Sorții negru vers:
Pân' (ine Tisa neagră și Someșul cel rece,
Pân' stau Carpați 'nsore, se trece cât ar trece?!

In sala de Crăciun.

Resbelul, fomea ciurma și cruda servitute,
Amar te sbuciumase, te storsé pân la os:
Dar' ai trăit Române — *redă asta-ți fii virtute!?*
Credința, limba, portul și legea lui Christos
Făcututeau pre Tine, tiranilor, colos. —
Colos ne espugnabil, granit, ce nu se sfarmă!
Și când vré se te-n ghila Balaurul setos,
Credința, limba, gîntea erau ca și o armă,
Ce seii tăia la Monștrii, pân trupul li se darmă.

Dar ai trăit Române și că trăiesci, se seie —
Un nume de viața (i-ai scris și Tu (i-ai scris
In cartea Europei, in dreapta istoria...
Prin lupte, prin fatigii, ce cale (i-ai deschis
Spre dulcea nemorie, spre dulcele teu vis.
Frumosă Monuminte: Neaglovul, Câmpul Panii,
Giurgiul, Velea-albă, mereu unde-ai învins,
Spunând lumii ca Marius, ca nu se dau Români,
Chiar morți ei nu se lasă pân ved in ochi păgânii.

Dar ai trăit, Române, și-a fost cu neputință
Se mór-o Națiune și-o gînté, ce-a avut
Bărbați și Bardii cu nume, Eroii in prisosință:
Pre Stefan și pre Rareș, pre Negru de de mult,
Pre Mircea și Corvinul, — pre Iancul din Abrud,
Români, ce trăiți astăzi, voi tipuri serioase,
Călcați cu reverință al patrii ascernut.
E sânt pământul vostru, in el dorm sânté óse,
Stramoșii. Larii voștrii, — ei Vêlfele frumóse.

Și ai trăit, Române, cu gloria și mărire,
Tu nu uiți nicî odata pe Marele Mihai,
Luceferul credinții, Măiestrul de Oștire
De care tremurase Osmanul și-n Serai
Și care te-nălțase la gloria, — dar vai.
Dar vai cum se mai stinse de odată al Têu sore;
O! Mirislău, o, Turda cu verdele teu plai,
Voi Gelboe de lacrimi, — o, Turdă-ntristătoare
Mormântul l'o idee sublimă-ardătore!

Pre cum se duce turma, pre cum se risipesc
Când s'a perdut pastorul și n'o poți aduna:
In focmaî bravii ostei și ostea se pornesc
Murind Mihai la Turda și nu sci-neatr'ova?!
Poporul, vai, sormanul, mi vine-a lacrima
Se vaietă și mure, el pere se jertfesc,
Colera, ciurma, fomea, teleaga lui Basta
Il fac se numai s'anta, se scie că trăiesc
Chiar D-deu se mira de el cat pătimeesc!

Dar ai trăit Române curat cu al Teu nume,
Credința-n Deitate ți-a dat poterî, poterî.
Coliba țerănescă și vetrile străbune,
Umorul, gluma dulce, povestile din cerî
Și doina de pre fluer, tot seule și averî.
Nici când nu te lasara se cadî in desperare,
Nici când nu te lasara se credî ca o se perî:
Inchina-te o, dara Geniului Teu mare
Și-a dora Deitatea cu vers de adorare!

O miia și opt-sute de ani, sunt optspredece,
Sunt optspredece seculi, de când s'a afirmat
Românul în estea locuri aci, unde petrece,
Pre care el cu sange ce mult le-a ingrașat,
Și-n dile de linisce cu plugul le-a brăzdat.
Dar nu-l selbatacise barbară panorama
A vremilor barbare, ce el a observat:
Ma, până ađi, Românul, o! Româ, n'are temă,
Și nu-î este rușine se strige că-i ești Mamă!

O! Nu, iubită Româ, tu Maică preste mare:
Că-ci in Româ trăiesc mereu sângele teu.
El a zidit la Temple, Păestre și Altare,
Lui D-deu și limbei, pășind meru, meru.
(Ca sôrele, ce trece făcut in cursul seu)
Pășind cu paciința, pășind tot înainte
Sub ochiul Provedinții, sub bunul D-deu
Pre care-l represintă aci latina ginte
Cu tipul, cu frumseța, cu agera s'a mînte.

Salute, ah! Salute, latina sânta Rassa
La mulți ani ți doresec, la mulți ani se trăiescî,
Româna Națiune din țera ei frumosă!...
O! Franția iubita, te rog ca se prinsescî
Salutul nost terbinte de inimî românescî!
Italia, cer dulce, și cer cu dulce sôre, —

Hispania frumosă cu farmece ceresci,
Primiți străngerî de mâna, ah! Seampe soriôre,
— Trăiască Gîntea româ, in veci ne peritôre!!

Se nu uitați, iubite, că-n estea locuri ante,
La Dumărea bătrâna și-n bréul de carpați
Trăiesc sora voastră și fica unei ginte,
Ce-a'ntemeial aicia un nou și clasic Lațiu:
Trăiesc aci Români, — *Romani adeverați!*
Trăiesc aci Români, și-n vetrile străbune,
In ele arde focul legendie sub Penați:
Prinosă, ferialî și sacră libățiune
Și ađi presta Coliba ca-n vechia Tradițiune.

Și ađi presta coliba și datinî și viața,
Și casa Românescă e chiar casa lui Brutti: —
Femeia sau Matrôna cu suflet de dulceța
E chiar Lucreția, Iulia, Cornelia de de mult.
Că-și sciu iubi copî mai mult ca-a lor avut!
Ah! Port româ și datinî, — opineî, sandale seampe,
Din timpul cel de aur a Romel, ce-a trecut,
Chimirî, zonna ecuestră, curele de pre pulpe,
Cameșia lungă mândra și — Doina — inimî rumpe.

Er vita, presta astăđi și ađi ca de-alla data
Cu-a ei brate vinjose și suflet ostășesc,
Și ađi presta, produce la Scevoli încântata,
Și Brutti cu sențieminte, poporul ce-și iubesc...
Ah! Lupte-nyerșimate, la Plevna cu gândesc,
In voi a privit lumea, Resbelele române,
Și-n luptatori pre Bravii ostași, ce resboiesc
In luptele lui Cesar din țerile germane,
In luptele lui Scipio, din vremi republicane!

O astfel de Națiune sositul Veac gasesc
In astă țera sântă, pre-acest iubil pamênt,
Deschideți peptul dară, cu dor te veselesc
Române — și maresc pre Dumneđu cel sfânt-
Se fi Româ in tôte, Roman se fi ori când!...
Iubesc-ți națiunea, credința stramosescă
Din suflet și inimă cu foc, devotament:
Și-atuncia om și lume chiar sa se prăpadescă.
Eu nu cred c'o se moră — Națiunea românescă!

O. A. M. D. GI!

S. P. Simonu.

Cumnatul.

(Novelă)

Era deja luna lui Octombre, când *Nital*, părăsind bancile universității, se ocupă pentru primadată postul seu de profesor la gimnasul din R.

Ce tiner din familia buna, placut și recomandat atât prin exterior, cât și prin generositatea, știința și nobleța sa, avea încă ca universitar mare trecere, nu numai între colegii sei, cari il iubeau forte, ci chiar și prin cele mai de frunte familii, unde era totdeauna binevedut.

Dupa ce se aședa in cartirul destinat și cercetă institutul unde avea se-și practiseze cunoscințele sale, is facu visitele de lipsă, cu cari ocașuni se afirma cu tota demnitatea secerând cele mai favorabile impresii.

Cu o împrejurare însă nu se putea împăca de loc. Acesta era viața socială din noua sa patria.

Discordia era la ordinea zilei. Fiecare lucra după principiiile sale individuale, in mare parte greșite, inteligența, de și încă la numer sta pe picior de rebel, că chiar și profesorii între sine nu trăiau in cea mai buna și sinceră pretenie.

Tote încercările sale de a consolidata și a re'nvia acesta viață degenerată, deamna de compătimit, fură zedarnice.

Se hotari deci, ca pe timpul cât va fi necesitat a mai petrece aci, se trăiască numai studiului seu, școlii sale.

Renunța, ca un desilusionat, la tôte invitarile facute și procurându-și o mulțime de cărți din străintate, tot timpul seu liber il sacrifică numai acestora și oficiului seu.

Dar ori cat de retras ar fi un om tiner și in deosebi într-un oraș micuț cum e orașelul R, unde din fiecare fe-reastră ratacesc parechi de ochi dupa un nefericit, care e cunoscut de barbat tiner — necesatoril, totus ajungem timpul cel de farmec, unde se schimbă propusul, cugetele, inima și dorințele.

Oh! câtă poezia este in șoptele serei, is dicea din când in când tinerul nost, profesor, cu cartea la mâna, dar ratacit in universul nemărginit al fantasiei.

II.

In casa directorului gimnasului s'a ținut într-o ți după amiađi, aproape de crăciun o petrecere de casa.

Cele done fete a le directorului invitaseră încă și alte domnișore și pe când se bea teea, se vorbea forte mult despre batul ce avea a se aranja cât de curênd, după ser-

bători și a cărui motor, ca și în anii trecuți era directorul. Tocmai de aceea era așa de importantă seara acestor fetelor directorului. Întrebarea era, că ore veni-va și linăru profesor la bal, sau nu?

„Nu ve spun că nu vine, dișe Maria, pentru aceea ar fi mai bine se abștăm încă de cum, că apoi se nu ne ie înșălarea prea mare.”

— „Dar lășăți-ve, se audi o voce, cum ne-am petrecut pană acum fără de el, ne-cm petrece și de astădată, dacă nu mai bine, cu niel că me îngrișese de acesta.”

— „Dar e curios, respunșe er Maria, că niel un om se nu-i convină, ce iș și pote închîpui? Oh! cum s'a schimbat, nu-l mai recunoști. Pe cînd venișe era vioiu, plin de curtuășie, și un gavalor; acum s'a închis acasă, nu-l vești niel iel, s'a plicisit de tot...”

— Nu-i așa, dișe Elisa, fata mai în vreștă a directorului, șiști el e forte retras și pote a avu' vr'un amor nefericit.”

— „Proștic, îi respunșe Maria, e închîpuioriu și nimic altă, cînd i-l întâlneșe ducendu-se la inștituț, așa me saluță de necuviincios, încâl...”

— Da e ne mai pomenit, dișe într'un lărdiu er Maria vedînd că nu ia altă persona cuvintul, și implendunș a doua țasă, ar trebui adevă să-i juram reșbumare, da reșbumare de n'o veni la bal, ce ateta separatism?!

Elisa trecuse într'aceea la fereastră și se tot uita de-a lungul strădeii.

— „Iatal, vine, dișe ea.”

— „Unde, unde, strigară celelalte, sărind spre fereastră. Un bărbat tiner înalt și cu o față seriōșă trecu pe dina-intea casei directorului redicându-și ochii cei negri spre fereastră îngrămadită de capetele fetelor curiōșe.

Cu o zimbire mai neobservată își lua palăria, saluțând adînc, tocmai așa de necuviincios precum dișere Maria.

Dupa ce trecu, damele se reînțorșeră erăș la masă, și trecu căt-va timp păt se putura reculege de a începe er dișputa.

„Ah! dișe Aurelia, una dintre cele chemate, dacă totuș ar veni la bal!”

Domnița deșarta, dișe Maria.

Atunci Elisa, scuțându-se de pre scaun esclamă cu totă siguranța: „Hai se ne rămășim că vine!”

Ce inșamă acesta, întreba Maria spăriată, dōrtu poți și planurile și ideile sale?

— Aceea nu, respunșe Elisa, roșindu-i obrăzi, dar eu am o idee.

Ce-mi dați, dacă profesorul, dar nu, se facem in scris și anume: dacă profesorul Nițu... vine la bal, atunci damele, Maria, Aurelia etc. au sēmî platesca un pond de chocolade. Lucru de onore.

— Ve învoiți?”

— Ne învoim!”

— Dar cum o se faci tu acesta, o întreba Maria curiōșă și cu nerăbdare!

— Aceea e treaba mea, dar la tot casul va veni, cred vi de ajuns.

Rașla

Detunala

Acum am vorbit destul despre Nițu, dișe Aurelia, prin urmare, care dintre noi i-o mai aminti numele se fie pedepsita. Așa-e?

Așa!!

Primiți?

Primiți!!

III.

După cîte va dile, profesorul Nițu ședea erăș singur în chilia sa scriînd o epistolă surorēi sale:

„Șederea mea în acest orșel, sau mai bine diș, în acest cuib, mi-e forte neplăcută și nu-ti poți închîpui discordia ce predominăza tote clasele de aici, ba omenii suferă și de obraz-nicie. Înainte cu vre-o cîteva dile eram la preunblare, unica distragere ce mi-a mai ramas afara de casa, și trecînd pe lîngă casa directorului, de-odată se iviră la fereastră vre-o șese capete unuș prește altul, și o formala...”

Acesta îi pote servi de esemplu.

Omenimea și în deosebii coconitele me urmar, se la tot pașul și...”

Precînd scriea el, bătut cineva la ușa.

— Întră!”

Servitorea intrînd îi dete o epistolă, cu un plic de colore roșietică, cu cuvintele:

— D-luș profesor, mi-a dat-o un băiat și nu mi-a spus de unde.”

Mulțumesc, dișe profesorul luînd epistolă.

Servitorea se grabi afara, nevrend a fi martora la deșchiderea cuvertei.

Nițu o deșfacu. Începînd a o ceti o schîntec trecu prin fața sa, apoi un suris... o ceti încodată, dar acum deveni seriōș.

Epistola era scrisă în versuri, f'ra subscriere:

Cînd va înșera
și cîșul va late
Tu me vei alla
la ore șapte
Canta-me iubite
și me vei alla
Pe-a bisericēi drepte
Eu te-oi aștepla
Ascultă-mi dorința
și fa tu dreptate
Cînd șapte vor fi
și în turuș vor bate.

După ce a cetit epistola și a inpaturat-o, Nițu se părea rînit. Fața luș cea gînditoare, areta că nu-i venia a crede acesta, dar ce-i mai mult, niel ca-i trecuse prin minte a fi dat cuiva inșă la o astfel de cutezanța, fiind forte retras și necușoscînd nica tote damele.

„Că aceea ființa, care a scris aceste șire este una dintre ceale de rînd, se vede cîn știlule pistolei, iș dișca el, dar că nu s'a subșcriș, acesta imprejurare nu-i venea la șocotela

Ei dar plăcerea curiozității e mare și cine a fost odată tinăr, sau că a cunoscut pe vr'un tinăr, nu se va mira, că Nițul nost îmbracându-ș sumanul de iarna, și sucindu-ș ea neastepărare mustețele, se îndrepta cu toată punctualitatea la locul destinat.

Turnul bisericii, stând măestos și încunjurat de nori, printre cari abia strabateau razele lunii, avea a fi martorul acestei întâlniri curiose.

„Cel puțin un timp măi favorabil ș'ar fi putut alege

necunoscuta, murmură Nițu, tocmai când lovia vântul cu nea pareții bisericii, întorcea perul pe ochi și-i isbia pălăria de era s'o peardă.

Căuta împrejur spre a se convinge care-l așteaptă sau cauta cineva, după cum suna poesia, dar nu vedu pe nimeni.

Ajungând la dreptele bisericii, se ivi o statură de față alergând spre el.

După I. Z. de: Iov.

(Urmas)

Favorită mănăstirilor.

Decorarea ramelor de icône și de oglinzi.

Înainte vreme rari erau acele case unde puteai ca se vezi câte o iconă ori oglinda încadrată în rame ornate cu figuri sculptate și întraurite:

Astăzi și pre la țeranii noștri dela sate încă vezi atârnat pe perețele caselor și rame decorate cu arabescuri întraurite cari de cari mai frumoase. —

Cauza răspândirii acestor frumoase lucruri până și la poporul agricol. Nu poate fi alta de cât eflinirea lor, căci până când înainte vreme astfel de lucruri se făceau numai de sculptori cari lucrau la câte o ramă săptămâni întregi pentru cari și prețuri poșteu mai mari așa d. e. un sculptor român a vândut Majestății Sale Monarchului nostru o ramă de oglindă pentru un preț de 1600 corone. Astăzi la cele mai multe rame de oglinzi și de icône nu mai aflăm sculpturi ci numai o simplă imitațiune compusă dintr-un fel de massă ce întru atât de bine samănă sculpturile adeverate încât e forte cu greu de distins una de alta.

Acosta manieră însă de ornamentat ramele; este forte simplă, procedura e următoarea:

Ne cumpărăm forme gata de cari se află anume făcute pentru acest scop, de asemenea și masă pentru decoruri, ori pregătim noi însine massă după rețetele de mai jos.

Punem pe un culpător puțină făină de creta cernută prin o sită deasă și o respirăm ca și când facem aluat de tăietăi.

Întindem preste o olă pusă cu apă la foc ca să se fiarbă, o cărpă și în cărpa această aședăm massă ca să se moie.

După ce s'a muiat o punem pe culpător și o frământăm ca aluatul, ungem forma cu oleu, tăem o bucată din massă și o apăsăm în formă, tăiem cu un cuțit cea ce întrece peste formă, apoi o scotem și o lipim pe rama ce voim a decora.

După ce s'a uscat o aurim în modul cum am aratat în nr. 10 din 1900 a Revistei Ilustrate. I. B.

Masă pentru decoruri de rame.

Topim $\frac{1}{2}$ litră de apă și spre a face masa flexibilă adăugem oleu și terpenin gros cari le mestecăm bine la olaltă, adăugem la acesta atâtă făină de cretă (Albastru ori Winerweis) câtă se recere pentru ca să se facă mat așa de gros și precum e aluatul de tăietăi, apoi o frământăm bine și o folosim după trebuința. I. B.

Apă cu care ori ce felii de metale se pot pulverisa spre a scrie cu ele.

Punem într'un mojeriu următoarele substanțe.

96	gr.	sare
16	„	Salamoniac
16	„	Sal-alkaliu
16	„	Cocleală (Grün span)
17	„	Alb de peana (federweis)
16	„	Vitriol
16	„	Alaun

Le pisăm bine, până ce se pulverizează, punem pulverea acesta într'o sticlă, turnăm preste ea apoi sărată (Saltz wasser) pecețluim sticla cu ceară și o lăsăm se steie a-a 9 zile apoi punem în fluiditatea acesta metalul ce dorim ca să se pulverizeze, după pulverizare scurgem fluiditatea din sticlă curățăm pulverea o mestecăm cu apă de gumă și scriem cu ea.

R. r.

DE ALE POPORULUI.

—o—

Sluga popii și cucu.

— Snovă —

La popa nici un slugă nu împline anul, din pricină, că lucru-i da, nutremânt nu pre. Un fecior intrase și el slugă la popa, dar popa îl primise numai cu îndatorire se l slugeseă până când va cânta cucu pe crenga mărului de lângă casă. A slugit cât a slugit cu treabă bună, dar dela o vreme se urise și el de răbdări prăjite și l'ar fi lăsat pe popa, dar contractul . . . Dela o vreme a început a se purta reu, încât popa l'ar fi dat necuratului cu adaus, dar și pe el îl împedeca contractul. După frământări de minte de o noapte întregă, popa află un modru de scăpare. Era chiar înainte de S. Georgiu și al doilea an de slujbă, acuși se între în al treilea. Popa se scula des de dimineață și dise cătră muma-sa:

— Mamă, noi am făcut contract cu dracu și nu ne-om

pute scăpa de el, pote în veci cu treabă bună, că mai scie D-deu dacă va cânta vr'odată cucu pe crenga mărului, fiind pre aproape de casă; dar eu am aflat modru de scăpare: Tu te suie în măr și cântă „cucu“ de câte-va ori se audă sluga din grajd și apoi suntem scăpați de el. Asta s'o faci mâne dimineață până 'n zori.

Bine țici fiule!

În dimineața următoare, când se crepau zorile, mama popii urcase pe scară și aședindu-se pe-o crengă, cu mâinile ținându-se de alta început, început a cânta și cântă „cucu“ de vr'o câte-va ori. Sluga eșind din grajd repede, ea se și vadă cucu, dacă 'l aude, și vedând „cucocica“, înțelese de loc cum stă treabă și, drăcos cum era, se repezi în grajd, luă pusca, o puse le ochi

și - trone! biata mama popii se rostogoli și, ne având vreme se dică mai mult decât un „vai” se întinse, dându-și sufletul. La auzul sunetului de pușcă, popa eși afara repede și vedând pe slugă înca cu pușca în mână, ér pe mână-sa înlinsă întrebă cu spaima:

— Ce ai făcut măi, bată-te Dumnezeu?!

— Pușcai cucu, părinte, că vreau să merg dela dta cu penă de cuc în păiărie.

— Ba tu ai pușcat pe mama!

— Dapoi eu nu am știut eu, că mama dta se preface cuc și sboră pe sus! Pote ea i strigoie pe cucu?!

Cronica.

Pomul de crăciun în Șoimuș. Și în anul acesta ea și în trecut pomul de crăciun pentru pruncii școlari s'a aranjat și împărțit, în biserică gr.-cat. din loc, în prezența unui numeros public.

Copiiilor mai săraci li sa împărțit vestminte, celor din părinți cu stare mai bună li sa dat turte.

Lauda pentru aranjament s'e cuvine înveteratului Basiliu Baciu și fruntașilor Vasile Baciu I. D., curator primar Ioan Marian Baciu supravigil silv., Victor Baciu cassar com., Dumitru Moldovan primar com., George Pop, Vasile Baciu I. I. Flore Parcalab, Vasile Blaga I., Alexandru Baciu, Grigore Baciu I. I., Stefan Parcalab jun., Teodor Luca, Maftiu Luca, Ion Parcalab Filipescu și Gregoriu Ursa cari ș'a dat osteneala pentru reușirea cu deplin succes a acestui act caritativ.

Revista Ilustrată gratis. Banca națională a României carea de la fondarea acestei Reviste în fie care an a fost cea dintâi carea sa grăbit de ași înoi abonamentul, în anul acesta ne a făcut placuta surprindere de ce ne trimete prețul abonamentului triplicat, cu menirea ca doue exemplare să le trimetem la doue școli sarace în mod gratuit.

Am satisfăcut cu plăcere și mare mulțumita acestei generosități și am dispus trimiterea Revistei Ilustr. de pe anul curinte în mod gratuit:

Un exemplar școlii gr. cat. din Posmuș și un ex. școlii gr. or. din Berla.

Caritatea. La administratiunea averilor bisericesti din Șoimuș a mai încurs pentru fondul „Caritatea” următoarele sume:

Pavel Cusman	Corone : 1.—
Victor Baciu, Șoimuș	: 2.—
Stefan Botcariu, Bistrița	: 1.—
Maftiu Luca, Șoimuș	: 1.—
Michailă Iacobeale, Arcașii	: .20
Toma Roman, Ragla	: .40
Nastasia Netea, Budacul-român	: .10
Toadar Gilea, Ardan	: .20
Vasile Ursa, Ardan	: .20
Elena Todoran, Feleac	: .10
Rafila Baciu, Șoimuș	: .20
Raveca Magiarușan, Magiaruș	: .20
Carolina Rus, Budacul-rom.	: .40
Pavel Botcariu, Bistrița	: 1.—
Georgiu Ungurean, Bistrița	: 1.—
Suma	: 9.—

(Va urma)

Vasile Baciu,
curator prim bisericese

Ilustrațiunile noastre.

Detunata. Ilustrațiunea noastră de pe pag. 5 ne resresinta o stinca de tot interesantă din munții apuseni alcătuita din stilpi de basalt.

Numita detunata în apropierea satului Bucium-șasa lângă Abrud.

Descrierea mai pe larg a acestei admirabile stinca se pôte vedé în nr. 2 a Rev. Ilustr. din a 1898.

Comuna Ragla. Voeste și vei putea, luminezate și vei fi.

Proverbul acesta așa se vede că a pătruns la inima locuitorilor din în vecinată comuna Ragla, pentru că dintre câte comune românești și chiar și sășeset din comitatul Bistrița-Nă-

Acuma te poți duce necuratului, bine că ai auđit cucu cântând pe crenga mărului dișe popa, mângâindu-se cu ace, că mână-sa și altcum a fost stinsă de batrină . . . dar barem scapa de dracu și nu va mai fi cine se-i otrăvescă inima cu câte și mai câte alte mai mari pagube decât cea pricinuită prin împușcarea nimer sale.

Asta sa întâmplat pe vreme când nu era alți judecători afara de Dumnezeu nici temnița alta afara de mommentul; ér popi erau mulți dor — numai de la seceriș până la cărat.

G. Bodnariu.

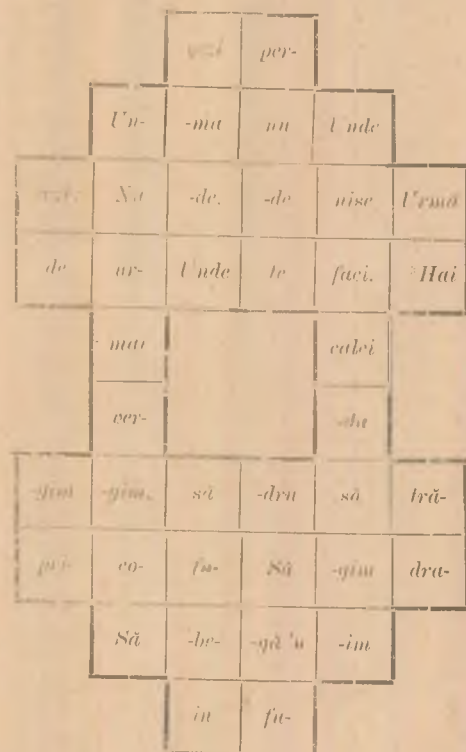
seudului nici una nu se pôte mândri ea are alți oameni inteligenți eșiți gin simț poporului căți ne pôte arăta etomuna Ragla acărei ilustrațiune înfrumusețază pag. 5 a acestei Reviste.

Sara de crăciun. Ilustrațiunea noastră de pe pag. 3 ne înfățișază o societate vesela ce în sara de crăciun petrece la olaltă în buna armonie.

Favoriții manastirilor. Bieții porumbi cum mai sboră ei de cu drag pe dinaintea maicelor de la manastire și bieteile maice cum se desfalează și privesc cu multă dragoste la ei aruncându-le graunțe și nutriindu-i cu îngrijire caci dora ei sunt favoriții manastirilor.

Găcitură de șach

de Theodor A. Bogdan înveterat.

POSTA * * *

* * * REDACȚIUNEI.

Stimab. cetitóre și cetitori ai Revistei Ilustrate le poftim din inimă un nou fericit!

D-lui I. D. B. Poeziile „Românele” „Lou al popii,” și „Mamei mele” Nu le putem publica.

Trimetens mai bine ceva pentru „de ale poporului” precum legende balade, descânteece, găcitură, datini etc.

Intre abonenții Revistei Ilustrate ce vor delege bine găcitura din Nr. 1, se vor sortii 3 premii: *Premiul I.* Revista Ilustr. de pe semetru I a anului 1898 compactată elegant. *Premiul al II.* Broșura „Oglinda inimii” poezii de Gavril Bodnariu. *Premiul al III.* Potretul lui Georgiu Bariț.

CUPRINSUL ANULUI INTREG

AL

„REVISTEI ILUSTRATE“

pre anul 1901.

I Studii literare comparative filosofice și istorice,
Biografii și Schițe topografice.

		pag.
<i>I. Garanescul.</i>	Betia	2.
<i>G. Simu.</i>	Spre un nou ideal	18, 19.
<i>P.</i>	Pentru ce are Februar numai 28 zile	37.
<i>I. N. Pop</i>	Pascile la Ruși	58.
(—)	Alesandru Silași	74, 82, 90, 98.
<i>S. P. Simonu</i>	Universitățile moderne	100, 101, 102.
<i>I. N. Pop</i>	Femeia și sportul	102, 103.
<i>I. Velcean</i>	O pagină din istoria Reuniunii noastre de cântări	103, 104, 105.
<i>S. P. Simonu</i>	Doina în Ardeal	114, 115, 126, 127, 138, 139, 140.
<i>V. Podoba:</i>	Prima societate ambulantă teatrală în Transilvania	118, 119, 120, 131, 132, 141, 142, 143.
<i>S. P. Simonu</i>	„Creștinism și Românism“	149, 150, 161, 162, 163, 173, 174, 181, 182, 183, 193, 194, 195.
	Recenzie critică	201, 202, 203, 208, 209, 210.

II. Novele, Romane și schițe de petrecere:

(—)	Cumnatul	4, 5, 6, 12, 13, 19, 20, 21.
<i>Gizela Ghiurgoricu</i>	Intristare, Bucurie	10, 11.
<i>Alesandru Tintariu</i>	Din chinurile vieții	26, 27, 28.
	Pulpitul misterios	129, 130, 131.
	La un bal — mosecat	176, 177.
<i>Enea P. Bota</i>	Trompeta	34, 35, 41, 42.
<i>Porumbel</i>	Roza Alpilor	43, 44, 49, 50, 58, 59, 60.
	O Istorie adevărată	85.
	Poesii în prosă	107, 108.
	Cum se prind ginerii	179, 180.
<i>G. Simu</i>	Domna preutesă la băi	66, 67.
<i>Antoinu Pop</i>	Amieci	93, 94, 99, 100.
<i>I. N. Pop</i>	Un medic biciclist	105, 106, 107.
<i>Ioan Popa</i>	Teiul cu dragostea	116, 117, 118.
<i>P. Turcu</i>	La școlă.	152, 153, 154, 164, 165, 166.
<i>St. V. Velcean</i>	La schit	183, 184, 185.
<i>Aut.</i>	Mormântul păstoriului	195, 196, 197, 204.
	Ce ai visat?	205, 206.

III. Teatru.

<i>G. Nistor</i>	Caprițul	51, 52, 53, 61, 68, 69, 75, 76, 83, 84, 91, 92, 93.
<i>S. P. Simonu</i>	Aman sau Jom Purim	121, 122, 143, 144, 145, 155, 156, 157, 167, 168, 169, 187, 188, 198, 199.

IV. Poesii:

<i>Emilian</i>	De anul nou	1.
<i>S. P. Simonu</i>	La începutul secolului XX.	2, 3, 4.
	„Seracul de el Lazar“	29.
	Dochia	36, 37.
<i>S. P. Simonu</i>	Mormântul junetei	67.
	Altariul inimii	71.
	Dacă cumva aş muri	83.
	Românca din Ardeal	98.

<i>S. P. Simonu</i>	Visul lui Bonaparte	115.
	Când va fi ziua din urmă	150, 151, 152.
	Sufletul și trupul	197.
<i>G. Coșbuc</i>	Cântec	9, 10.
<i>P. Turcu</i>	Inzedar	11.
	Amanta mea	44.
<i>G. Bodnar</i>	Luptă	21.
	Darnică	53.
<i>Al. Aciu</i>	Altă viață	25.
	Stan Bêtrânu	37.
	O melodie	107.
<i>Porumbel</i>	Cătră lună	35.
	La A...	51.
	De erii	60.
	Primăvara	85.
	Intrebare	103.
<i>I. Encescu</i>	la-o și fie a ta	63.
<i>Aurel</i>	Ruga copilei	69.
<i>I. A. Câmpianul</i>	La ea	75.
<i>I. Turdean</i>	Unei femei	90.
	Nui pentru noi	131.
<i>Nitul</i>	Focul iubirei	102.
<i>Garril Popovicu</i>	La moră	128.
<i>St. V. Velcean</i>	Mai găciți acum și voi!	126.
<i>Veronica din Selașiu</i>	Mama	128, 129.
	Destinul	131.
<i>Olimpia</i>	Melancolie	164.
<i>A. Popp</i>	Nostalgiă	166.
<i>Viorescul</i>	Când te vîd	176.
	Dorul meu	177.
	Anacreon	205.
<i>Valentin</i>	În tomna	195.
(—)	Spunei o salutare	197.
<i>Valeria Grama</i>	Spunemi de ce te mai iubesc?	203.
V. De ale poporului poesii populare, Balada, Colinde, descântece etc.		
	Sluga popi și cucul	7, 8.
<i>Petruț</i>	Cât ajunge vorba bêtrâmului	30.
	Voichița	22.
	Fermecătorul	87.
<i>Gavril Bodnariu</i>	Doi câni	108.
	Capra și iedul	110.
	Strâmbă lemne sfarmă petră	46.
<i>T. A. Bogdan</i>	Descântec de măritat	15.
	Bujoraș	32.
	Descântec de dragoste	45.
	Capitanul	71.
	Cuțitul țiganului	70.
	Mândruța	95.
	Iuănaș	110.
	Colinde	207, 208.
<i>Haritina Tintariu</i>	Doine populare	23.
<i>I. Popa</i>	Fata banului	55.
<i>Petruțiu</i>	Poesii populare din Bănat	62, 63.
	Cântecul soldatului	79.
	Din popor	88.

<i>I. Țigărean</i>	Bradul	78.	<i>Posta Redacției</i>	8, 16, 24, 32, 40, 48, 56, 64, 72, 80, 88, 96, 135, 146, 171, 180, 200.
<i>Maria din câmpie</i>	Poesii populare	108.	<i>Diverse :</i>	
<i>A. B.</i>	Poesii populare	154, 155.	Glume	23.
<i>Amatoriul pe toate terenle</i>		7, 14, 22, 30, 38, 45, 54, 62, 70, 77, 86.	Șotrea Sarăcilă	39.
<i>Cronica</i>		8, 16, 24, 32, 40, 48, 56, 64, 71, 79, 88, 96, 111.	Țiganul și biserica	56.
<i>Cronica timpului</i>		122, 133, 145, 157, 169, 188, 189, 199.	Traiu din casă	64.
<i>Sciri mărunte</i>		123, 133, 134, 146, 158, 159, 170, 180, 189, 200, 214.	„Convocare”	72.
<i>Găcituri. Deslegări de găcituri</i>		8, 16, 24, 32, 40, 48, 56, 64, 72, 80, 96, 112, 135, 159, 171, 180, 190, 191, 200.	Convocare	111.
			Cătră on. public cetitoriu	114.
			Apel	191.
			Concurs	190, 191.
			<i>Ilustrații</i>	In tot numărul două sau trei.
			<i>Inserțiuni</i>	124, 136, 147, 148, 160, 172, 192.

